

Research Article

Modeling the relationship between parents' domestic violence on students' externalized and internalized behaviors mediated by psychological flexibility

B. Izadabadi ^{1*}, B. Akbari ²

1*. PhD student, Department of Psychology, Rasht Branch, Islamic Azad University, Gilan, Iran .corresponding author: beh-rooz.izadabadi@gmail.com

2. Full Professor of Psychology, Department of Psychology, Faculty of Humanities, Islamic Azad University, Rasht Branch, Gilan, Iran.

Abstract

The aim of this study was to test the model of the relationship between parents' domestic violence on students' externalized and internalized behaviors mediated by psychological flexibility. The research method is a descriptive structural equation modeling. The statistical population of this study was all male high school students in Guilan province. The sample size includes 431 students who were selected virtually in the form of an invitation message due to the outbreak of the coronavirus and restrictions. Subjects completed the Domestic Violence Questionnaire, Adolescent Self-Report Form, and Acceptance and Action Questionnaire, and data analysis was performed using Pearson correlation coefficient and structural equation modeling. The results showed that, considering the greater indirect effect of variables (when psychological flexibility is applied as a mediating variable) compared to their direct effect, there is a relationship between parental domestic violence and students' externalized and internalized behaviors mediated by psychological flexibility ; And the root mean square approximation index shows that the model has a good fit (RMSEA = 0.037).

Keywords: domestic Violence, internalizing behaviors, externalizing behaviors, psychological flexibility.

Citation: Izadabadi, B., Akbari, B. (2022). Modeling the relationship between parents' domestic violence on students' externalized and internalized behaviors mediated by psychological flexibility. *Journal of Social Psychology*, 10(65), 15-29.

مدل یابی ارتباط خشونت خانگی والدین بر رفتارهای برون‌سازی شده و درون‌سازی شده دانش آموزان با واسطه‌گری انعطاف‌پذیری روان‌شناختی

بهروز ایزدآبادی^{۱*}، بهمن اکبری^۲

۱. دانش‌آموخته دکتری، گروه روانشناسی، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، گیلان، ایران. نویسنده مسئول: behrooz.izadabadi@gmail.com
۲. استاد تمام، گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت، گیلان

چکیده

هدف پژوهش حاضر آزمودن مدل رابطه بین خشونت خانگی والدین بر رفتارهای برون‌سازی شده و درون‌سازی شده دانش آموزان با واسطه‌گری انعطاف‌پذیری روان‌شناختی بود. روش پژوهش، توصیفی از نوع مدل معادلات ساختاری است. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش آموزان پسر مقطع متوسطه اول استان گیلان بودند. حجم نمونه شامل ۴۳۱ دانش‌آموز که به دلیل شیوع ویروس کرونا و اعمال محدودیت‌ها، به شیوه نمونه‌گیری از نوع داوطلبانه و در دسترس انتخاب شدند. آزمودنی‌ها، پرسشنامه‌های خشونت خانگی، فرم خود گزارش‌دهی نوجوانان و پرسشنامه پذیرش و عمل را تکمیل کرده و تحلیل داده‌ها با استفاده از روش‌های آماری ضریب همبستگی پیرسون و مدل معادلات ساختاری انجام شد. نتایج به‌دست‌آمده نشان داد، با توجه به بیشتر بودن اثر غیرمستقیم متغیرها (زمانی که انعطاف‌پذیری روان‌شناختی به‌عنوان متغیر واسطه‌ای اعمال می‌شود) در مقایسه با اثر مستقیم آنها، بین خشونت خانگی والدین و رفتارهای برون‌سازی شده و درون‌سازی شده دانش‌آموزان با واسطه‌گری انعطاف‌پذیری روان‌شناختی رابطه وجود دارد؛ و شاخص ریشه میانگین مجذورات تقریب نشان می‌دهد که مدل از برازندگی خوبی برخوردار است ($RMSEA = 0/037$).

کلمات کلیدی: خشونت خانگی، رفتارهای برون‌سازی شده، رفتارهای درون‌سازی شده، انعطاف‌پذیری روان‌شناختی

مقدمه

اختلالات رفتاری کودکان که از رفتارهای پرخاشگرانه و تکانشی تا رفتارهای افسرده‌گونه و گوشه‌گیری در تغییر است، اختلالات شایع و ناتوان‌کننده‌ای هستند که برای معلمان، خانواده و خود کودکان مشکلات بسیاری را ایجاد می‌کنند و با شیوع بالایی از مشکلات و پیامدها همراه هستند. همچنین اختلالات رفتاری به‌عنوان یک پیش‌آگهی منفی برای سال‌های بعدی زندگی محسوب می‌شوند (حبیبی، مرادی، پورآوری و صالحی ۱۳۹۴). مشکلات رفتاری و عاطفی در دوران نوجوانی اغلب به دو گروه عمده مشکلات درون‌سازی شده و برون‌سازی شده^۱ طبقه‌بندی می‌شود. مشکلات درون‌سازی شده به شکل واکنش اضطراب-افسردگی، گوشه‌گیری-افسردگی و شکایات جسمانی بروز می‌کند. در مقابل مشکلات برون‌سازی شده با رفتار پرخاشگرانه^۲ شناخته می‌شود و از بارزترین نشانه‌های آن سرکشی، خشونت و انحراف اجتماعی است (آخبخ و رسکورلا^۳، ۲۰۰۱). مشکلات برون‌سازی شده در چهارچوب سه اختلال نارسایبی توجه - بیش‌فعالی^۴، اختلال رفتار هنجاری^۵ و اختلال نافرمانی مقابله‌ای^۶ تشخیص داده می‌شوند. نشانه‌های برون‌سازی شده پایداری قابل توجهی را در طی زمان نشان می‌دهند و در طول تحول به شکل‌های مختلف بروز می‌کنند (برزگر بفرویی، ۱۳۹۴). در مدل سنجش مبتنی بر تجربه چند محوری آخبخ، نشانگان درون‌سازی شده طبقه‌ای از مشکلات هم‌آیند را در برمی‌گیرد که معمولاً با ناراحتی‌های درونی مشخص می‌شود (آخبخ و رسکورلا، ۲۰۰۱). این کودکان با چنین اختلال‌هایی برای برقراری تعامل با دیگران دچار تردید هستند، گوشه‌گیری اجتماعی دارند، دوستان اندکی دارند، به‌ندرت با دوستان هم‌سن خود بازی می‌کنند و فاقد مهارت‌های اجتماعی ضروری هستند (هالاهان و کافمن^۷، ۲۰۰۹؛ به نقل از حسین خانزاده، ۱۳۹۸). داده‌های به دست آمده از یک پروژه تحقیقاتی در دانشگاه کالیفرنیا نشان می‌دهد که قرار گرفتن در معرض خشونت خانگی در دوران کودکی بر تجربیات آتی افراد تأثیر می‌گذارد؛ علاوه بر این، داده‌ها نشان می‌دهد که سیستم‌های حمایتی مثبت در کمک به فرد برای اجتناب یا پیشگیری از خشونت خانگی در روابط آتی مهم هستند (رودریگز و ونزر^۸، ۲۰۲۲). پژوهش دیگر نشان داد که میزان خشونت خانگی در یک سال گذشته با افزایش رفتارهای برون‌سازی شده کودکان که به نوبه خود باعث افزایش کتک زدن و متعاقباً رفتارهای برون‌سازی شده بیشتر می‌شود، همراه است (چانگ، جنسن، پارسی، میسی و لنیر^۹، ۲۰۲۱). کودکانی که خشونت خانگی را تجربه می‌کنند و حتی از نظر جسمی آسیب

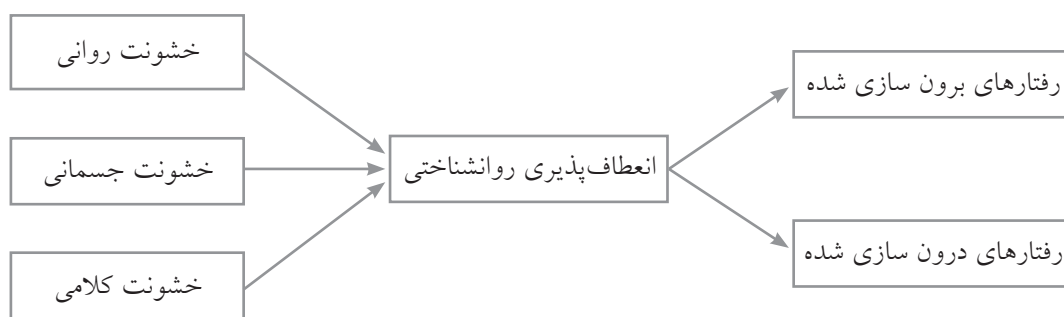
1. Internalizing and Externalizing problems
2. Aggressive behaviors
3. Achenbach & Rescorla
4. Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHA)
5. Conduct Disorder (CD)
6. Oppositional Defiant Disorder (ODD)
7. Halahan & Kauffman
8. Rodriguez & Venzor
9. Chung, Jensen, Parisi, Macy and Lanier

نمی‌بینند، در بزرگسالی نیز در معرض خطر بیشتری برای ادامه چرخه آزار قرار دارند، چه با تبدیل شدن به آزارگر یا قربانی شدن خود؛ بر اساس یافته‌های گزارش شده از یونیسف، تفاوت آشکاری بین رفتار و سلامت روانی کودکانی که در خانه در معرض خشونت خانگی قرار می‌گیرند و کودکانی که در معرض خشونت خانگی نیستند، وجود دارد (هریسون^۱، ۲۰۲۱). در پژوهشی که در کشور چین با موضوع ارتباط بین خشونت خانگی در دوران کودکی و مشکلات درون‌سازی شده و برون‌سازی شده در زندگی بعدی انجام شده است، نتایج نشان می‌دهد که خشونت خانگی، به‌ویژه شاهد خشونت روان‌شناختی بودن بین والدین، با مشکلات بهداشت روانی در زندگی بعدی آنها رابطه معناداری دارد (شیائوپینگ و مکیونگ^۲، ۲۰۲۰). راسر، راکوئل و میگوئل^۳ (۲۰۲۰) معتقدند که در نتیجه خشونت خانگی، روابط مادر و کودک می‌تواند تحت تأثیر قرار گیرد و کودکانی که در معرض خشونت هستند ممکن است مشکلات رفتاری برون‌سازی شده^۴ بیشتری از خود نشان دهند. در پژوهش دیگری یویی، اسپنسر و هسوان^۴ (۲۰۱۸) به این نتیجه رسیدند نوجوانانی که در سیستم خانوادگی خود خشونت را تجربه کرده‌اند بیشتر در معرض تأثیرات خشونت‌آمیز همسالان قرار می‌گیرند و هنجارهای خشونت‌آمیز را می‌پذیرند. پژوهش‌ها نشان داده است که مشکلات درون‌سازی شده بدون مداخله بالینی در نیمی از کودکانی که این تشخیص در مورد آنها داده شده، در طول زمان تداوم می‌یابد. با این وجود، برنامه‌های شناسایی عوامل خطر ساز و پیشگیری از آنها، حوزه‌ای است که در بحث سلامت عمومی مورد توجه است، در واقع اختلال‌های درون‌سازی شده در دوران کودکی، اختلال‌های برون‌سازی شده در بزرگسالی را پیش‌بینی می‌کنند و برعکس. (فرحزادی، امیری مجد و بزازیان، ۱۳۹۷). بنابراین، خشونت خانگی^۵ به‌عنوان یک عامل فشارزای محیطی قابلیت تأثیرگذاری عمیق بر عملکردهای رفتاری و شناختی کودکان و نوجوانان را دارا است؛ و بررسی تبعات این موضوع در افراد آسیب دیده از خشونت‌های خانگی دارای اهمیت خواهد بود (حییبی و همکاران، ۱۳۹۴). امروزه خشونت خانگی به نحو وسیع‌تری تعریف می‌شود تا تمام اشکال فیزیکی، جنسی، روان‌شناختی یا اقتصادی خشونت را دربرگیرد (شورای اروپا^۶، ۲۰۱۱). از سوی دیگر، آنچه در کنار آسیب‌شناسی‌های روانی ناشی از استرسورهای مختلف محیطی نظیر خشونت مورد توجه قرار گرفته است، مسئله انعطاف‌پذیری روان‌شناختی^۷ است. انعطاف‌پذیری روان‌شناختی به‌عنوان توانایی فرد در بازداری از یک پاسخ غالب اما ناکارآمد و نامناسب و توانایی دستیابی به پاسخ‌های جایگزین دوردست‌تر تعریف می‌شود (کاربونلا و تیمپانو^۸، ۲۰۱۶). انعطاف‌پذیری روان‌شناختی حاصل شش فرایند: پذیرش، گسلش شناختی، بودن در زمان حال، خود به‌عنوان بافتار، ارزش‌ها و عمل

1. Harrison
2. Xiaoping & Meekyung
3. Rosser, Raquel & Miguel
4. Yiwei, Spencer & Hsuan
5. Domestic Violence (DV)
6. Council of Europe
7. psychological flexibility
8. Carbonella & Timpano

متعهدانه است (هیز^۱ و همکاران، ۲۰۰۶). پژوهش‌های بسیاری نقش انعطاف‌ناپذیری روان‌شناختی را در انواع گوناگون مشکلات روان‌شناختی و آسیب‌های روانی از جمله افسردگی، اختلالات اضطرابی، صفات شخصیتی و سواسی-جبری، اختلالات طیف اسکیزوفرنی، مشکلات بین‌فردی و مدیریت خشم تأیید کرده‌اند (هرشنبرگ^۲ و همکاران، ۲۰۱۷؛ باردین و فرگوس، ۲۰۱۶؛ پژوهی‌نیا، اسکندری و ابویسانی، ۱۳۹۵). بر اساس نظریه ACT^۴ عدم انعطاف‌پذیری روان‌شناختی یک عامل آسیب‌شناختی برای اختلال‌های روانی در تمام افراد است و وابسته به جنسیت نیست؛ انعطاف‌پذیری روان‌شناختی با عوامل متعددی در ارتباط است که از میان آنها حمایت خانواده، حمایت مدرسه و تماس با دوستان را در تعیین سطح انعطاف‌پذیری مؤثر دانسته‌اند (یارالهی و شعیری، ۱۳۹۷). بر اساس پژوهش پورنقاش تهرانی و همکاران (۱۳۹۷)، پریشانی روان‌شناختی در رابطه بین خشونت‌های خانگی و عملکردهای شناختی نقش واسطه‌ای دارد. همچنین بین خشونت روانی، جسمی و کلامی خانواده علیه دانش‌آموزان و بزهکاری آنان رابطه معناداری وجود دارد (حاجی تبار فیروزجائی و همکاران، ۱۳۹۴). ارزیابی مفهوم‌سازی مسئله کودکان از رویکرد درمانی مبتنی بر پذیرش و پایبندی، همواره با تحلیل کارکردی رفتارهای مسئله‌ساز آغاز می‌شود؛ از این دیدگاه، عواملی که باید بررسی شوند، میزان اجتناب تجربی موجود در یک الگوی رفتاری مسئله‌ساز و نیز محدودیت‌های موجود در دست‌آوردهای ارزشمند زندگی هستند که حاصل چنین اجتناب‌هایی می‌باشند (هیز، ۲۰۰۴؛ ترجمه خمه، ۱۳۹۶). با توجه به اهمیت نقش خانواده و شناسایی اختلالات رفتاری به‌عنوان تعیین‌کننده رفتارها و واکنش‌های بعدی افراد در زندگی و همچنین با توجه به نقش محافظت‌کنندگی انعطاف‌پذیری روان‌شناختی در برابر عوامل ایجادکننده مشکلات روانی از جمله عوامل استرس‌زا و رفتارهای پرخاشگرانه و خشونت‌آمیز، پژوهش حاضر درصدد بود که با استفاده از روش مدل معادلات ساختاری به بررسی نقش واسطه‌ای انعطاف‌پذیری روان‌شناختی بر رابطه بین خشونت خانگی والدین (خشونت روانی، خشونت جسمانی، خشونت کلامی) و رفتارهای برون‌سازی شده و درون‌سازی شده دانش‌آموزان بپردازد. مطابق با نمودار (۱) فرض می‌شود که بین خشونت خانگی والدین (خشونت روانی، خشونت جسمانی، خشونت کلامی) و رفتارهای برون‌سازی شده و درون‌سازی شده دانش‌آموزان با واسطه‌گری انعطاف‌پذیری روان‌شناختی رابطه وجود دارد.

1. Hayes
2. Hershenberg
3. Bardeen, & Fergus
4. Acceptance Commitment Therapy

نمودار ۱. مدل فرضی خشونت خانگی و رفتارهای برون‌سازی شده و درون‌سازی شده با واسطه‌گری انعطاف‌پذیری روان‌شناختی

روش پژوهش

طرح پژوهش حاضر، طرح همبستگی از نوع مدل معادلات ساختاری است. جامعه آماری این پژوهش، تعداد ۴۷۲۲۴ نفر از دانش‌آموزان پسر در حال تحصیل دوره متوسطه اول استان گیلان (بدون مدارس استثنائی) است که تعداد کل دانش‌آموزان پسر این استان را تشکیل می‌دهند. از این جامعه آماری و با انتخاب شهرهای موردنظر که جمعاً ۸۲۲۳ دانش‌آموز را تشکیل می‌دهند، ۱۳ آموزشگاه انتخاب و پرسشنامه‌های مربوطه به صورت مجازی و از طریق سامانه شاد در اختیار دانش‌آموزان قرار گرفت. نمونه موردنظر از دانش‌آموزان به دلیل شیوع ویروس کرونا^۱ و همه‌گیری آن در سطح کشور و همچنین اعمال محدودیت‌های موردنظر در ارتباط با تعطیلی مدارس و عدم دسترسی حضوری به دانش‌آموزان، به صورت نمونه‌گیری از نوع داوطلبانه و در دسترس انتخاب و معیارهای ورود به پژوهش، زندگی در کنار والدین (عدم متارکه والدین و در قید حیات بودن آنها) و عدم مصرف داروهای روان‌پزشکی بود. به این صورت که لینک پرسشنامه‌های مذکور به شکل مجازی و اینترنتی در قالب یک پیام دعوت به همکاری و مشارکت در پژوهش، از طریق سامانه شاد برای دانش‌آموزان تعدادی از مدارس ارسال و از میان پرسشنامه‌های برگشتی و با در نظر گرفتن شرط ورود به پژوهش (زندگی با والدین) ۴۳۱ دانش‌آموز، نمونه موردنظر در پژوهش را تشکیل دادند. معیار خروج از پژوهش، تکمیل پرسشنامه‌ها به صورت ناقص بود. میزان تعداد افراد معرفی شده (نمونه آماری) جهت مشارکت در پژوهش با رجوع به جدول مورگان استخراج شد.

ابزارهای پژوهش

الف) پرسشنامه خود گزارش دهی نوجوانان: این پرسشنامه فرم مخصوص نوجوانان ۱۱ تا ۱۸ ساله است که بر اساس نظام سنجش مبتنی بر تجربه آخباخ طراحی شده است. از مجموع نمرات نشانگان اضطراب-افسردگی، انزوا-افسردگی و شکایت‌های جسمانی مقیاس مشکلات درون‌سازی شده و از نمرات نشانگان قانون‌شکنی و رفتارهای پرخطرانه مقیاس مشکلات برون‌سازی شده به دست می‌آید

1. Corona Virus (COVID-19)
2. Youth Self-Report Questionnaire (YSR)Q

(آخبناخ و رسكورلا، ۲۰۰۱). اعتبار این پرسشنامه به شیوه باز آزمایی بافاصله یک هفته ۰/۸۲ (آخبناخ و رسكورلا، ۲۰۰۱) و همسانی درونی هر یک از زیرمقیاس‌ها بین ۰/۵۵ تا ۰/۷۷ گزارش شده است. ضرایب کلی اعتبار فرم‌های سیاهه رفتاری کودک آخبناخ با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۹۷ و با استفاده از اعتبار بازآزمایی ۰/۹۴ گزارش شده است. روایی محتوایی، روایی ملاکی و روایی سازه این فرم‌ها مطلوب گزارش شده است (آخبناخ و رسكورلا، ۲۰۰۷). در پژوهش فوق، ضرایب آلفای کرونباخ برای مقیاس‌های درون‌سازی شده و برون‌سازی شده به ترتیب ۰/۸۶ و ۰/۷۹ کسب شد.

ب) پرسشنامه پذیرش و عمل ویراش دوم: این پرسشنامه به‌وسیله بوند^۲ و همکاران (۲۰۱۱) ساخته شده است. یک نسخه ۱۰ ماده‌ای از پرسشنامه اصلی است (AAQ-I) که به‌وسیله هیز (۲۰۰۰) ساخته شده بود. پرسشنامه پذیرش و عمل ویرایش دوم، همسو با نظریه زیربنایی‌اش، برای سنجش انعطاف‌پذیری روان‌شناختی، به‌ویژه در ارتباط با اجتناب تجربه‌ای و تمایل به درگیری در عمل باوجود افکار و احساس‌های ناخواسته تدوین شده است. نمره‌های بالاتر در این مقیاس نشان دهنده انعطاف‌پذیری روان‌شناختی پایین‌تر و اجتناب تجربی بالاتر است. نتایج نشان داد که پرسشنامه پذیرش و عمل ویرایش دوم به‌صورت هم‌زمان، طولی و افزایشی دامنه‌ای از نتایج از سلامت ذهنی تا میزان غیبت از کار را پیش‌بینی می‌کند که همسان با نظریه زیربنایی‌اش است. این ابزار همچنین اعتبار تمیزی مناسبی را نشان می‌دهد. به نظر می‌رسد AAQ-II مفهوم مشابه با AAQ-I را اندازه می‌گیرد، اما ثبات روان‌سنجی بهتری دارد (بوند و همکاران، ۲۰۱۱). ایمانی (۱۳۹۵) ضریب پایایی (همسانی درونی) این پرسشنامه را به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۶ و ضریب پایایی (بازآزمایی) آن را در کل نمونه ۰/۷۱ گزارش کرده است. در این پژوهش، ضریب پایایی این پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ، ۰/۷۴ به دست آمد.

ج) پرسشنامه خشونت خانگی^۳: در این پژوهش از فرم خشونت خانواده نسبت به نوجوان استفاده می‌شود. این فرم از پرسشنامه دارای ۱۶ سؤال و در سه بعد خشونت روانی (۸ گویه)، خشونت جسمانی (۴ گویه) و خشونت کلامی (۴ گویه) خانواده هست. به‌منظور تعیین روایی این پرسشنامه از نظرات سه تن از استادان گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، دو استاد رشته جامعه‌شناسی و دو تن از اساتید حوزه روانشناسی و روان‌سنجی بهره‌گیری شده است. مقدار ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده برای این پرسشنامه ۰/۸۵ گزارش شده است (حاجی تبار فیروزجائی و همکاران، ۱۳۹۴). در پژوهش فوق، ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده برای بررسی پایایی، ۰/۸۶ به دست آمد. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده و بررسی فرضیه‌های مربوطه از روش همبستگی پیرسون و همچنین برای بررسی برازندگی مدل از روش مدل معادلات ساختاری استفاده شد. برای این منظور از نرم‌افزارهای (spss و Lisrel) استفاده گردید. از آزمون کولموگروف-اسمرینوف جهت تعیین نرمال بودن توزیع متغیرها و جهت بررسی معناداربودن رابطه بین

1. Acceptance and Action Questionnaire(AAQ-II)
2. Bond
3. Domestic Violence Questionnaire

متغیرها از آماره آزمون (t) استفاده شد. جهت بررسی برازش مدل، از شاخص‌های نیکویی برازش مانند شاخص خی-دو بهنجار و شاخص ریشه میانگین مجذورات تقریب^۱ RMSEA، استفاده گردید.

یافته‌ها

بر اساس نتایج جدول (۱) مشاهده گردید که بالاترین میانگین مربوط به متغیر انعطاف‌پذیری روان‌شناختی است. همچنین متغیر انعطاف‌پذیری روان‌شناختی بالاترین واریانس را به خود اختصاص داد. در بخش آمار استنباطی، یکی از پیش‌فرض‌های اصلی مدل معادلات ساختاری بررسی نرمال بودن توزیع متغیرهای موردبررسی است. برای آزمون نرمال بودن داده‌ها، در سطح معناداری ۰/۰۵ از تکنیک کولموگروف-اسمیرنوف استفاده شده است. نتایج آزمون نرمال بودن داده‌ها در جدول (۲) ارائه شده است.

جدول ۱. آمار توصیفی متغیرهای تحقیق

متغیر	میانگین	انحراف معیار	واریانس	چولگی	کشیدگی
خشونت جسمی	۰/۴۹	۱/۱۲	۱/۲۴	۳/۰۳۷	۱۱/۲۷
خشونت کلامی	۱/۵۸	۲/۲۰	۴/۸۳	۲/۰۷۸	۵/۳۲۶
خشونت روانی	۶/۵۰	۵/۲۵	۲۷/۵۴	۱/۶۱۷	۳/۷۱۰
خشونت خانگی	۸/۵۸	۵/۷۵	۶۰/۱۲	۲	۵/۱۷۴
انعطاف‌پذیری روان‌شناختی	۲۲/۵۶	۹/۴۳	۸۹/۰۰۹	۱/۱۸۹	۱/۷۷۴
اضطراب / افسرده	۴/۰۴	۳/۶۷	۱۱/۳۳	۱/۲۶۶	۱/۶۹۳
گوشه‌گیری / افسرده	۳/۱۱	۲/۶۹	۷/۲۴۰	۱/۲۰۵	۱/۳۸۴
شکایات جسمانی	۰/۶۶	۱/۱۴	۱/۳۰۴	۲/۱۷۴	۴/۹۳۶
رفتارهای درون‌سازی شده	۷/۸۱	۶/۲۷	۳۹/۳۷	۱/۳۸۹	۲/۰۱۷
رفتار قانون‌گریز	۱/۳۱	۱/۳۵	۱/۸۴	۱/۰۵۹	۰/۸۲
رفتار پرخاشگرانه	۷/۰۷	۳/۶۹	۱۳/۶۲	۱/۳۱۶	۲/۲۵۴
رفتارهای برون‌سازی شده	۸/۳۹	۴/۵۳	۲۰/۵۹۴	۱/۳۱۵	۲/۴۳۲

1. (Root Mean Square Error of Approximation)RMSEA .

جدول ۲. آزمون نرمال بودن توزیع داده‌ها

وضعیت	سطح معناداری	مقدار k.s	متغیر
نرمال	۰/۱۷۹	۱/۹۰۴	خشونت جسمی
نرمال	۱/۱۸۶	۱/۸۸۳	خشونت کلامی
نرمال	۰/۲۳۷	۱/۵۶۵	خشونت روانی
نرمال	۰/۲۴۸	۱/۴۹۵	خشونت خانگی
نرمال	۰/۲۸۸	۱/۲۲۳	انعطاف‌پذیری روان‌شناختی
نرمال	۰/۲۹۴	۱/۲۱۲	اضطراب / افسرده
نرمال	۰/۳۳۱	۱/۰۷۹	گوشه‌گیری / افسرده
نرمال	۰/۲۵۶	۱/۰۱۹	شکایات جسمانی
نرمال	۰/۱۶۳	۱/۹۴۲	رفتارهای درون‌سازی شده
نرمال	۰/۳۰۲	۱/۱۷۱	رفتار قانون‌گریز
نرمال	۰/۱۹۸	۱/۷۷۲	رفتار پرخاشگرانه
نرمال	۰/۱۷۱	۱/۹۲۰	رفتارهای برون‌سازی شده

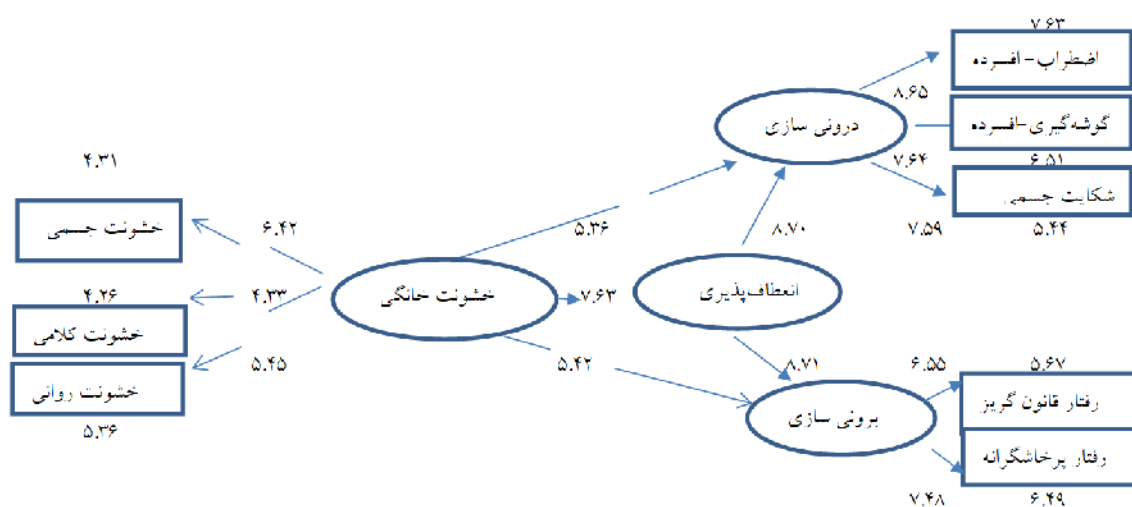
استخراج داده‌ها نشان می‌دهد در تمامی موارد مقدار معناداری بزرگ‌تر از ۰/۰۵ به دست آمده است. بنابراین توزیع داده‌های تحقیق نرمال بوده و می‌توان آزمون‌های پارامتریک را اجرا کرد. ضرایب همبستگی متقابل بین متغیرهای خشونت‌خانگی و انعطاف‌پذیری روان‌شناختی با رفتارهای برون‌سازی شده و رفتارهای درون‌سازی شده در جدول (۳) آمده است. بر اساس این نتایج، بین خشونت خانگی (خشونت جسمی، خشونت کلامی و خشونت روانی) و انعطاف‌پذیری روان‌شناختی با رفتارهای برون‌سازی شده و درون‌سازی شده همبستگی مثبت و معنادار در سطح ۰/۰۱ وجود دارد. (منظور از همبستگی مثبت بین متغیرهای انعطاف‌پذیری روان‌شناختی با رفتارهای برون‌سازی شده و درون‌سازی شده، وجود رابطه معنادار بین عدم انعطاف‌پذیری روان‌شناختی یا اجتناب تجربی با رفتارهای برون‌سازی شده و درون‌سازی شده است).

جدول ۳. همبستگی متقابل بین متغیرهای خشونت خانگی و انعطاف‌پذیری روان‌شناختی با رفتارهای برون‌سازی شده و رفتارهای درون‌سازی شده

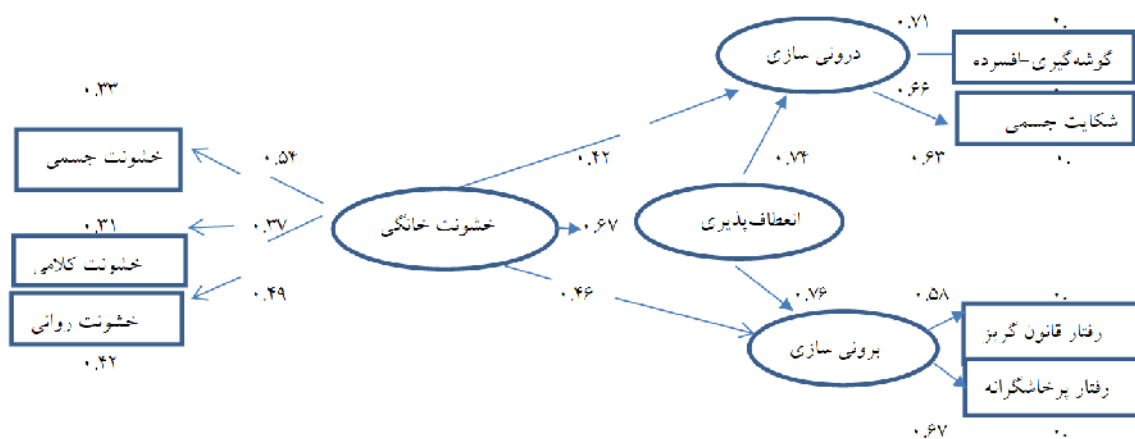
متغیر	رفتارهای برون‌سازی شده	رفتارهای درون‌سازی شده
خشونت جسمی	۰/۲۷۵**	۰/۳۳۸**
خشونت کلامی	۰/۳۸۵**	۰/۴۸۸**
خشونت روانی	۰/۳۸۹**	۰/۴۵۹**
خشونت خانگی	۰/۳۹۸**	۰/۳۲۱**
انعطاف‌پذیری روان‌شناختی	۰/۳۸۷**	۰/۵۸۱**

** معناداری در سطح ۰/۰۱

در ادامه به‌منظور بررسی تأثیرگذاری خشونت خانگی والدین بر رفتارهای برون‌سازی شده و درون‌سازی شده دانش‌آموزان با واسطه‌گری انعطاف‌پذیری روان‌شناختی از روش مدل معادلات ساختاری استفاده شد. جهت بررسی برازش مدل اصلی تحقیق نیز از تعدادی شاخص‌های نیکویی برازش (شاخص‌های دو-پهنجار، شاخص ریشه میانگین مجذورات تقریب (RMSEA) و سایر شاخص‌های نیکویی برازش) استفاده شده است. مدل فرضیه اصلی در نمودار شماره (۲) و (۳) ارائه شده است. این مدل با اقتباس از برونداد نرم‌افزار لیزرل ترسیم شده است.

نمودار ۲. نتایج تأیید مدل معادلات ساختاری فرضیه تحقیق

نمودار ۳. آماره t-value نتایج تأیید مدل معادلات ساختاری فرضیه تحقیق

خی دو: ۶۹.۶۰ درجه آزادی: ۲۴، ارزش پی: ۰.۰۰۰۰، شاخص ریشه میانگین مجذورات: ۰.۰۳۷

همان‌طور که در نمودار بالا مشاهده می‌شود، جهت نمایش نیکوئی برازش مدل، شاخص خی-دو بهنجار (که از تقسیم ساده خی-دو بر درجه آزادی مدل محاسبه می‌شود) و شاخص ریشه میانگین مجذورات تقریب (RMSEA)، به ترتیب برابر با ۲/۹۰ و ۰/۰۳۷، گزارش شده است که نشان می‌دهد مدل از برازندگی خوبی برخوردار است. سایر شاخص‌های نیکوئی برازش نیز در سطح مورد قبول قرار گرفته‌اند که در جدول شماره (۴) آمده است.

جدول ۴. شاخص‌های نیکوئی برازش مدل ساختاری فرضیه تحقیق

IFI	NNFI	NFI	AGFI	GFI	RMSEA	شاخص برازندگی
۰-۱	>۰/۹	>۰/۹	>۰/۹	>۰/۹	<۰/۱	مقادیر قابل قبول
۰/۹۵	۰/۹۶	۰/۹۴	۰/۹۳	۰/۹۱	۰/۰۳۷	مقادیر محاسبه شده

به‌منظور بررسی اثر واسطه‌ای انعطاف‌پذیری روان‌شناختی در فرضیه اول، بایستی اثر مستقیم دو سازه را با اثر غیرمستقیم در حالت دخیل ساختن متغیر واسطه‌ای مورد بررسی قرار داد تا در صورت افزایش اثر بتوان اثر واسطه‌ای انعطاف‌پذیری روان‌شناختی را قابل قبول دانست. در فرضیه حاضر اثر مستقیم میان خشونت خانگی والدین و رفتارهای برون‌سازی شده دانش‌آموزان ۰/۴۶ است. اثر غیرمستقیم خشونت خانگی والدین و رفتارهای برون‌سازی شده دانش‌آموزان در صورت وجود متغیر واسطه‌ای انعطاف‌پذیری روان‌شناختی برابر با $(۰/۵۰۹ = ۰/۷۶ \times ۰/۶۷)$ است که با توجه به کمتر بودن اثر مسیر مستقیم از مسیر غیرمستقیم، وجود متغیر انعطاف‌پذیری روان‌شناختی تأثیر را افزایش داده و نقش واسطه‌ای این متغیر در فرضیه حاضر مورد تأیید واقع می‌شود. در فرضیه دوم، اثر مستقیم میان خشونت خانگی والدین و رفتارهای درون‌سازی شده دانش‌آموزان ۰/۴۲ است. اثر غیرمستقیم خشونت خانگی والدین و رفتارهای درون‌سازی شده دانش‌آموزان در صورت وجود متغیر واسطه‌ای انعطاف‌پذیری روان‌شناختی برابر با $(۰/۴۹۵ = ۰/۷۴ \times ۰/۶۷)$ است که با توجه به کمتر بودن اثر مسیر مستقیم از مسیر غیرمستقیم، وجود متغیر انعطاف‌پذیری روان‌شناختی تأثیر را افزایش داده و نقش این متغیر در فرضیه دوم هم مورد تأیید واقع می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

اهمیت این پژوهش توجه هم‌زمان به آسیب‌شناسی، سبب‌شناسی روان‌شناختی و جامعه‌شناختی خشونت خانگی است تا با توجه به گستردگی عوامل آسیب‌شناسی و متغیرهای شخصی و ارتباطی مورد مطالعه، بتواند گام‌هایی در جهت پیشگیری از معضلات اجتماعی مانند خشونت و پرخاشگری در خانواده، مدارس و همچنین ارتقا سطح کیفی سلامت روان‌شناختی آنها بردارد. نتیجه حاصل از فرضیه اول بدین صورت تبیین می‌گردد که اختلالات برون‌سازی شده، الگوهای رفتاری سازش‌نا یافته‌ای هستند که در تعارض با دیگر افراد و انتظارانشان قرار می‌گیرند (آخنباخ و رسکورلا، ۲۰۰۱). نشانه‌های این دسته از اختلال‌ها برخلاف رفتارهای

درون‌سازی شده، در رفتار بیرونی کودکان ظاهر می‌شوند و نمایانگر عمل منفی کودک بر محیط بیرونی هستند، از این رو بیش از آنکه بر خود فرد اثر بگذارند موجب ایجاد مشکل برای دیگران خواهند شد. نوجوانان دارای مشکلات رفتاری برون‌سازی شده، رفتارهای پرخاشگرانه از خود بروز می‌دهند که این رفتارها، به فرایندهای ارتباطی، اجتماعی و تحصیلی این افراد آسیب وارد می‌سازد (باتاگلیس^۱ و همکاران، ۲۰۱۵). خشونت میان والدین با یکدیگر و با فرزندان از انواع این نابسامانی است که شامل: توسل به رفتارهای تند و خشن مادی و معنوی در جهت تحقق بخشیدن به اهداف موردنظر که حقوق جمعی یا فردی را از بین می‌برد یا به آن آسیب می‌رساند (حاجی تبار فیروزجائی و همکاران، ۱۳۹۴). مشکلات رفتاری برون‌سازی شده را در حد دانش کنونی، می‌توان حاصل تعامل تعدادی از متغیرهای زیستی، روانی و اجتماعی دانست که به‌عنوان عوامل زمینه‌ساز، نگه‌دارنده و تسریع‌کننده عمل می‌کنند (گلپایگانی و همکاران، ۱۳۹۷). بنابراین، خشونت خانگی والدین در بروز رفتارهای نایمن و پرخاشگرانه دانش‌آموزان در محیط خانه و مدرسه نقش دارد (رفاهی و همکاران، ۱۳۹۹). در این راستا، نتایج به‌دست‌آمده در این مطالعه با یافته‌های رودریگز و ونزر، ۲۰۲۲؛ چانگ و همکاران، ۲۰۲۱؛ راسر و همکاران، ۲۰۲۰ و یویی و همکاران، ۲۰۱۸، مبنی بر وجود رابطه بین خشونت مشاهده شده در خانواده و پرخاشگری و مشکلات سازش‌یافتگی کودکان، همسو است. اما در مورد تبیین نتایج حاصل از فرضیه دوم می‌توان گفت که با توجه به اهمیت نقش خانواده و نیز نقش محافظت‌کنندگی انعطاف‌پذیری شناختی در برابر عوامل ایجادکننده مشکلات روان‌شناختی از جمله عامل خشونت خانگی در بروز رفتارهای درون‌سازی شده دانش‌آموزان تبیین نقش انعطاف‌پذیری روان‌شناختی در تعدیل رفتارهای درون‌سازی شده دانش‌آموزان نقش مهمی در زندگی شخصی و تحلیلی دانش‌آموزان ایفا می‌کند. براساس پژوهش‌های انجام شده مشکلات درون‌سازی شده شامل نوعی آشفتگی اصلی در هیجانات و خفیات است. این مشکلات بیشتر منعکس‌کننده آشفتگی و رنج شخصی دانش‌آموز است نه تعارض دانش‌آموز با محیط پیرامونش. افراد مبتلا به مشکلات درون‌سازی شده سعی می‌کنند سطح بالایی از مهارگری افراطی و سازش‌نا یافته را درباره فرآیندهای فکری، رفتاری و هیجانی خود اعمال کنند (حسینی یزدی و همکاران، ۱۳۹۴). کودکانی که در معرض خشونت خانگی قرار می‌گیرند، سطح استرس بالایی را تجربه می‌کنند که می‌تواند با اختلال در رشد طبیعی مغز بر عملکرد شناختی آنها تأثیر منفی بگذارد. این تأثیرات در طی تغییرات رفتاری در اوایل زندگی قابل توجه است و می‌تواند شامل تحریک‌پذیری بیش از حد و پریشانی عاطفی، مشکلات خواب، ترس از تنها ماندن، رفتار نابالغ و مشکلات در رشد زبان باشد (هریسون، ۲۰۲۱). در این راستا، نتایج به دست آمده در این مطالعه با یافته‌های هریسون، ۲۰۲۱ و شیائوپینگ و مکیونگ، ۲۰۲۰ مبنی بر وجود رابطه بین خشونت مشاهده شده در خانواده و مشکلات سازش‌یافتگی کودکان، همسو است. در راستای نقش انعطاف‌ناپذیری روان‌شناختی در انواع گوناگون مشکلات روان‌شناختی و آسیب‌های روانی پژوهش‌های زیادی همچون (هرشنبرگ و همکاران، ۲۰۱۷؛ باردین و فرگوس، ۲۰۱۶؛ پژوهی نیا و همکاران، ۱۳۹۵) انجام شده که با نتایج به دست آمده از پژوهش فوق مطابقت دارد. پژوهی نیا و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهش خود دریافتند: کودکان و نوجوانان به سبب رشد نایافتگی عاطفی و هیجانی بیشتر در معرض آسیب‌های ناشی از

خشونت هستند و مواجهه دائمی با این رفتار از توانایی آنها در ایجاد اعتماد به اطرافیان می‌کاهد؛ افرادی که انعطاف‌ناپذیری روان‌شناختی بالایی دارند می‌توانند مشکلات و موقعیت‌های جدید را در سطوح مختلف بررسی کرده و گزینه‌ها و ایده‌های جایگزین را ارائه کنند و افرادی که از انعطاف‌پذیری کمتری برخوردارند، به سختی می‌توانند یادگیری‌های اولیه خود را فراموش کنند، آنها بر یادگیری‌های قبلی خود که پیامدهای منفی برایشان دارد پافشاری می‌کنند و این پافشاری به سازگاری آنها با شرایط جدید آسیب می‌رساند. انعطاف‌پذیری افراد در میزان بروز پاتولوژی‌ها و سطح عملکرد اجتماعی آنها بسیار تعیین‌کننده است (هیز و همکاران، ۲۰۰۶). جهت تبیین کلی یافته‌های پژوهش، ضمن اینکه این یافته‌ها با پژوهش پورنقاش تهرانی و همکاران (۱۳۹۷) بر اساس نقش واسطه‌ای پریشانی روان‌شناختی در رابطه بین خشونت‌های خانگی و عملکردهای شناختی همسو است، می‌توان گفت: سطح پایین انعطاف‌پذیری در عقاید و باورها باعث تعمیم باورهای غلط به موقعیت‌های مختلف زندگی می‌شود و فرد را مستعد ابتلا به برخی اختلالات روانی از جمله افسردگی می‌کند. با توجه به اینکه شرایط تنش‌زا، ماهیتی هیجانی دارد، میزان انعطاف‌پذیری فرد در نحوه روبرو شدن با آن، نقش مهم و اساسی ایفا می‌کند؛ به طوری که افرادی که انعطاف‌پذیری پایینی دارند، در مواجهه با تجارب ناخوشایند، به جای ادراک موقعیت تنش‌زا به عنوان موقعیت قابل کنترل، از یک الگوی انعطاف‌ناپذیر در سازش با موقعیت پیروی می‌کنند (لوقید وهالنستید، ۲۰۱۶). هر پژوهش با توجه به شرایط و امکانات موجود برای اجرای آن، با محدودیت‌های خاص خود مواجه است که از جمله این محدودیت‌ها، عدم انتخاب تصادفی نمونه‌های پژوهش به دلیل همه‌گیری ویروس کرونا بود و از این جهت که مطالعه حاضر از نوع مطالعات همبستگی است، لذا روابط به دست آمده را نمی‌توان به عنوان روابط علت و معلولی تفسیر کرد. با توجه به یافته‌های پژوهش، به درمانگران بالینی پیشنهاد می‌شود که در بهبود و کاهش رفتارهای برون‌سازی شده و درون‌سازی شده نوجوانان، از طریق راهبردهای ارتقای انعطاف‌پذیری شناختی عمل نمایند. آموزش انعطاف‌پذیری روان‌شناختی از طریق درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد و ذهن‌آگاهی، می‌تواند به طور غیرمستقیم موجب کاهش سطوح خشونت‌های خانگی شود. از سوی دیگر، نتایج این پژوهش، تأییدی بر نقش مشاهده و الگوبرداری از رفتار و الگوهای ارتباطی در خانواده‌ها در ایجاد رفتار پرخاشگرانه است؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود در جلسات آموزش خانواده در مدارس، با آموزش مهارت‌های ارتباطی، الگوهای تعاملی و همچنین مدیریت خشم به ایجاد جو تعاملی سالم در خانواده‌ها کمک کرد.

منابع

- ایمانی، مهدی (۱۳۹۵). بررسی ساختار عاملی پرسش‌نامه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی در دانشجویان، **مجله مطالعات آموزش و یادگیری**، ۸ (۱)، ۱۸۱-۱۶۲.
- برزگر بفرویی، کاظم (۱۳۹۴). تأثیر آموزش همدلی بر سازگاری اجتماعی و پرخاشگری دانش آموزان دختر. **پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی**، ۸ (۹)، ۳۲-۲۱.
- پژوهی نیا، شیما؛ اسکندری، حسین؛ ابویسانی، یلدا (۱۳۹۵). تبیین مشکلات روانی مبتنی بر انعطاف‌پذیری

شناختی و تمایز یافتگی خود، **مجله شفای خاتم**، ۴ (۳).

پورنقاش تهرانی، سیدسعید؛ قلندرزاده، زهرا؛ فراهانی، حجت‌الله؛ صابری، سیدمهدی؛ پاشایی بهرام، معصومه (۱۳۹۷). رابطه بین خشونت خانگی و عملکردهای شناختی در زنان قربانی همسر آزاری: نقش واسطه‌ای

خودتنظیمی و پریشانی روان‌شناختی، **فصلنامه روانشناسی شناختی**، ۶ (۳).

پورنقاش تهرانی، سعید؛ افتخاری، مریم؛ غلامعلی لواسانی، مسعود (۱۳۹۵). نقش تجربه خشونت خانگی در پیش‌بینی افسردگی، اضطراب و استرس مردان خشونت‌گرا، **مجله پزشکی قانونی ایران**، ۲۲ (۲)، ۱۳۷ - ۱۲۹.

حاجی تبار فیروزجائی، محسن؛ حاجی تبار فیروزجائی، حسن؛ خوشبخت، نازنین؛ مذبوحی، سعید (۱۳۹۴).

نقش خشونت خانواده علیه دانش آموزان در بزهکاری آنان، **فصلنامه خانواده و پژوهش**، ۲۵.

حبیبی، مجتبی؛ مرادی، خدیجه؛ پورآوری، مینو؛ صالحی، سمیه (۱۳۹۴). بررسی میزان شیوع اختلالات رفتاری در دانش آموزان مقطع راهنمایی و متوسطه استان قم، **مجله تخصصی اپیدمیولوژی**

ایران؛ ۱۳۹۴، ۱۱ (۱)، ۶۳ - ۵۶.

حسین خانزاده، عباسعلی (۱۳۹۸). **روان‌شناسی، آموزش و توان‌بخشی افراد با نیازهای ویژه**. تهران: نشر آوای نور.

رفاهی، ژاله و داستان، نصیر و اشرفی، حاجی (۱۳۹۹). پیش‌بینی پرخاشگری کودکان بر اساس خشونت خانگی و سلامت روان کودک، **الگوهای ارتباطی**، ۷ (۲)، ۶۶ - ۵۶.

فرحزادی، نیکو؛ امیری مجد، مجتبی و بزازیان، سعیده (۱۳۹۷). تأثیر روش نمایش خلاق بر کاهش اختلال‌های درون‌نمود کودکان پیش‌دبستانی. **فصلنامه سلامت روان کودک**، ۵ (۳).

گلپایگانی، فاطمه و بیات، بنفشه و مجدیان، وحید و آقامجدی، سمیه (۱۳۹۷). اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر کیفیت دلبستگی و نوع دوستی کودکان دارای مشکلات رفتاری برون‌سازی شده.

کودکان استثنایی، ۱۸ (۴)، ۸۸ - ۷۷.

هیز، استیون و استروسال، کریک (۲۰۰۴). **راهنمای عملی درمان مبتنی بر پذیرش و پایبندی**. ترجمه: خمسه، اکرم (۱۳۹۶). تهران: نشر ارجمند.

یارالهی، نعمت‌اله؛ شعیری، محمدرضا (۱۳۹۷). بررسی نقش اجتناب تجربه‌ای در پیش‌بینی سلامت عمومی در جمعیت غیر بالینی، **مجله روانشناسی و روان‌پزشکی شناخت**، ۵ (۱۱)، ۳ - ۱.

Achenbach, T. M., & Rescorla, L. (2001). **ASEBA School-Age Forms & Profiles**: Aseba Burlington.

Achenbach, T. M.; Dumenci, L. & Rescorla, L. (2007). DSM-Oriented and Empirically Based Approaches to Constructing Scales from the Same Item Pools , **Journal of Psychiatric Research**, 44 (7), 570-578.

Bardeen, J. R., & Fergus, T. A. (2016). The interactive effect of cognitive fusion and experiential avoidance on anxiety, depression, stress and posttraumatic stress symptoms. **Journal of contextual behavioral science**, 5(1), 1-6.

Battagliese, G., Caccetta, M., Luppino, O. I., Baglioni, C., Cardi, V., Mancini, F., & Buonanno, C. (2015). Cognitive-behavioral therapy for externalizing disorders: A meta-

analysis of treatment effectiveness. **Behaviour research and therapy**, 75, 60-71.

Bond, F. W., Hayes, S. C., Baer, R. A., Carpenter, K, M., Guenole, N., Orcutt, H. K., Waltz, T., & Zettle, R., D. (2011). Preliminary Psychometric Properties of the Acceptance and Action Questionnaire-II: A Revised Measure OF Psychological Inflexibility and Experiential Avoidance. **Behavior Therapy**.

Carbonella JY, Timpano K (2016). Examining the link between hoarding syptoms and cognitive flexibility deficits. **Behavior Therapy**, 47(2), 262-7.

Chung, Jensen, Parisi, Macy and Lanier.(2021). Impact of Intimate Partner Violence on Parenting and Children's Externalizing Behaviors: Transactional Processes Over Time. **Violence Against Women**, 27(14), 2576–2599.

Council of Europe.(2011). **Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence (Istanbul Convention)**, Treaty SerieNo.210. Available at:[www.coe.int/t/dghl/standard setting/equality/03themes/ Ep_memo_onv_VAW_en.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/standard_setting/equality/03themes/Ep_memo_onv_VAW_en.pdf).

Harrison,.O.(2021). The Long-Term Effects of Domestic Violence on Children. **Children's Legal Rights Journal**, 41(1), 7.

Hayes SC, Luoma JB, Bond FW, Masuda A, Lillis J. (2006). Acceptance and commitment therapy: Model, processes and outcomes. **Behaviour research and therapy**, 44(1), 1-25.

Hershenberg, R., Mavandadi, S., Wright, E., & Thase, M. E. (2017). Anhedonia in the daily lives of depressed veterans: A pilot report on experiential avoidance as a moderator of emotional reactivity. **Journal of Affective Disorders**, 208(1), 414-417.

Lougheed, J. P., & Hollenstein, T. (2016). Socioemotional flexibility in mother-daughter dyads: Riding the emotional rollercoaster across positive and negative contexts. **Emotion**, 16(5), 620.

Rodriguez,.A and Venzor,.C.(2022). **The impacts of exposure to domestic violence in childhood that leads to experiencing violence in future intimate parenter relationships**. A Project Presented to the Faculty of California State University, San Bernardino.

Rosser-Limiñana Ana ,Raquel Suriá-Martínez,Miguel Ángel Mateo Pérez. (2020).Children Exposed to Intimate Partner Violence: Association Among Battered Mothers' Parenting Competences and Children's **Behavior**.**International Journal of Environmental Research and Public Health**, 17(4), 1134.

Xiaoping Xiang ,Meekyung Han.(2020). The link between family violence in childhood and internalizing and externalizing problems in later life among college students in China: attachment as a mediator . **Journal Social Work in Mental Health**,| Published online: 10 Oct 2019, 39-54

Yiwei Xia, Spencer D.Li, Tzu-Hsuan Liu.(2018) .The Interrelationship between Family Violence, Adolescent Violence, and Adolescent Violent Victimization . **International Journal of Environmental Research and Public Health**, 15(2), 371.

